

Hard werken voor nu en later!

ALGEMEEN PENSIOENFONDS

JAARVERSLAG

2018

INHOUDSOPGAVE

PRAE-ADVIES van het bestuur	3
1. Verslag van de directie	4
1.1 Algemeen	4
1.2 Kernwaarden en strategie ontleend aan de missie en de visie	4
1.3 Personeel	5
2. Financieel	6
2.1 Financiële cijfers	6
2.2 Premie ontvangsten	6
2.3 Uitkeringen	7
2.4 Inkoopregeling	7
2.5 Vooruitblik	10
3. Jaarrekening	12
Toelichting op de jaarrekening	15
Toelichting op de balans per 31 december 2018	17
1. BELEGGINGEN	17
2. MATERIËLE VASTE ACTIVA	20
3. VORDERINGEN	21
4. LIQUIDE MIDDELEN	21
5. EIGEN VERMOGEN	22
6. KORTLOPENDE SCHULDEN	22
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018	23
7. NETTO BELEGGINGSOPBRENGSTEN	23
8. OPBRENGSTEN UIT PENSIOENPREMIË INKOPERS	23
9. OPBRENGSTEN UIT EXPLOITATIE (ART. 17)	23
10. PENSIOENUITKERINGEN	23
11. EXPLOITATIEKOSTEN	24
12. AFSCHRIJVINGSKOSTEN	25
13. OVERIGE BATEN	25
14. OVERIGE LASTEN	26
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27

PRAE-ADVIES VAN HET BESTUUR

De Onderraad Sociaal Zekerheidsstelsel

Over het vierde verslagjaar van het Algemeen Pensioenfonds (APF) legt het Bestuur bij deze de verantwoording af over het gevoerde beleid.

Wij geven u hierbij tevens aan ons geheel te kunnen verenigen met de door de Directie voorgelegde jaarrekening 2018, bestaande uit de Balans, de Staat van Baten en Lasten, het Kasstroomoverzicht en de Toelichting.

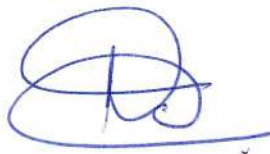
Dit verslag is voorzien van de goedkeurende controleverklaring van de externe accountant Crowe Burgos Accountants N.V.

Wij adviseren u de jaarrekening 2018 goed te keuren en derhalve decharge te verlenen aan het APF voor het gevoerde beleid en het toezicht in het verslagjaar.

Paramaribo, 22 december 2021

Het Bestuur:

Mw. A. Sewradj - Toewar
Voorzitter

Dhr. B. Kromodimedjo BBA BSc.
Ondervoorzitter

Dhr. Drs. M.C. Adriaans
Bestuurslid

Mw. Mr. M. Kramp
Bestuurslid

Mw. Drs. S. Saridjan - Tjokro MPA
Bestuurslid

1. VERSLAG VAN DE DIRECTIE

1.1 Algemeen

Naarmate het APF haar bestaansrecht waar maakt en de burger bereikt wordt, is er aanwas in ons deelnemersbestand. Met die aanwas komt ook de toename van verantwoordelijkheden en verplichtingen van alle betrokken partijen.

Over het algemeen is de klant mondig(er) en wil omstandig(er) geïnformeerd worden over de rechten van en de plichten aan het Fonds.

Dat betekent voor het APF een meer klantgerichte benadering inzetten, waardoor de klanten goed en tijdig bediend worden. Dit is niet altijd even gemakkelijk vanwege de uiteenlopende belangen van werkgevers en werknemers en andere belanghebbenden, maar ook het APF als werkgever op zich; deze uiteenlopende belangen zijn divers en botsen wel eens met elkaar.

Per eind 2018 had het APF gecumuleerd 84 klachten te verwerken. Deze waren allen gericht op het niet inhouden en/ of afdragen van pensioenpremies door werkgevers. Niet alle klagers durven een schriftelijke klacht in te dienen; uit vrees voor represaille zien werknemers niet zelden af van het indienen van de klacht. Ook indieners van klachten durven die overwegend pas te doen na ervan verzekerd te zijn dat niet aan de werkgever kenbaar wordt gemaakt dat er een klacht is ingediend.

Met haar missie en visie voor ogen en het doel van de Wet Algemeen Pensioen 2014 is het APF ook dit verslagjaar goed doorgekomen.

In dit verslagjaar – 2018 – werd de directie van het APF gevoerd door Dhr. drs. R. Dougle. Vanaf de laatste week van augustus 2018 tot en met de laatste week van november 2018, heeft de voorzitter van het Bestuur Mw. drs. D. Bruma - Overman waar genomen, bij afwezigheid van de Directeur. Conform het Bestuursreglement van het APF is de voorzitter gedurende die periode teruggetreden uit het Bestuur en werd het Bestuur voorgezeten door de ondervoorzitter Dhr. drs. M. Adriaans.

De bestuurstermijn van Dhr. R. Pansa is dit jaar verlopen en tot het bestuur zijn dit jaar toegetreden Mw. mr. M. Kramp en Mw. drs. S. Saridjan - Tjokro MPA.

Visie

Het APF is het grootste transparante pensioenfonds dat garantie biedt voor rechtvaardige pensioenuitkeringen binnen de particuliere sector in Suriname.

Missie

Door het voeren van een verantwoord beleid en effectieve en efficiënte inzet van menskracht en middelen streeft het APF naar de volgende doelstellingen:

1. De duurzaamheid van het fonds;
2. De groei van het aantal deelnemers;
3. Transparante kwalitatieve dienstverlening;
4. Op de wet gebaseerde pensioenuitkeringen;
5. Verantwoord beleggingsbeleid.

1.2 Kernwaarden en strategie ontleed aan de missie en de visie

Kernwaarden:

Integer:	we zijn eerlijk en betrouwbaar; we handelen naar ons woord;
Professioneel:	we kennen ons vak en handelen geheel volgens de algemeen geldende regels van ons vak;
Klantgerichtheid:	we kunnen ons naar tevredenheid inleven in en goed inspelen op de behoeften van de klant;
Transparant:	we laten zien wat we doen en waarom we het doen. We geven rekenschap over onze handelingen en beslissingen;
Duurzaamgericht:	we houden rekening met de toekomst in ons handelen en onze beslissingen.

Door deze kernwaarden te vertalen in beleid vanuit het werk, worden deze continue herhaald en herinneren ze ons eraan waarvoor we allemaal staan. Hierdoor ontstaat er een bedrijfscultuur die organisatie-breed herkenbaar is en weinig ruimte laat voor deviatie in onze uitingen.

1.3 Personeel

Per 31 december 2018 waren er 21 personen in dienst: 6 mannen en 15 vrouwen. In 2018 traden 5 medewerkers in dienst te weten 1 man en 4 vrouwen. Verder traden 2 medewerkers - op eigen verzoek - uit dienst.

Het APF heeft in dit jaar tevens stageplekken aangeboden aan 4 studenten van het IMEAO, nadat zij daartoe een oproep had ontvangen van deze onderwijsinstelling.

2. FINANCIËEL

Tabel 1: Vier jaren kerncijfers per 31 december 2018

	2018	2017	2016	2015/'14
Premie ontvangsten	36.4 mln	28.2 mln	13.5 mln	8.7 mln
Beleggingen TD	32.8 mln	38.5 mln	7.2 mln	1.4 mln
Beleggingen OG	5.0 mln			
Beleggingsopbrengsten	4.7 mln	2.7 mln	0.699 mln	
Uitkeringen	1.3 mln	0.943 mln	0.590 mln	0.133 mln
Vermogen	85.6 mln	48.4 mln	20.5 mln	8.3 mln
Gepensioneerden	368	256	177	69
Deelnemers	38.122	30.354	18.415	10.664
Overledenen	94	73	54	13

2.1 Financiële cijfers

Het premiepercentage bedroeg over dit verslagjaar 4,5%.

De premie ontvangsten bedroegen over het jaar 2018 ruim **SRD 36.371.646,-** ; dit is een stijging van ruim 29% ten opzichte van de premie ontvangsten in 2017.

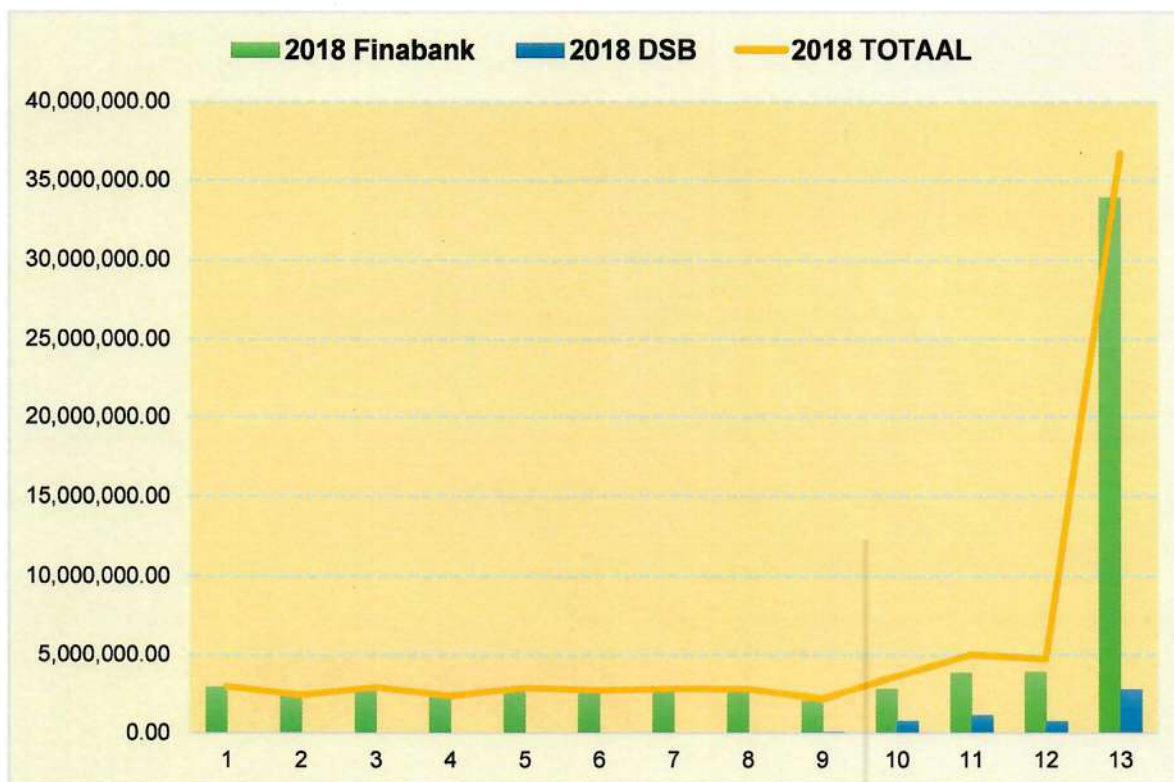
Over het verslagjaar 2018 is 1/9 deel van de ontvangsten gereserveerd voor de exploitatiekosten; een totaal van **SRD 4.041.294,-**.

De werkelijke exploitatiekosten stegen van SRD 1.997.903,- in 2017 naar SRD 3.200.118,- in 2018. Dit is een toename van 60%.

Het batig saldo ad. SRD 4.616.744,- wordt toegevoegd aan het Reservefonds.

2.2 Premie ontvangsten

Grafiek 1: Overzicht premieontvangsten 2018 naar bank

2.3 Uitkeringen

De uitkeringen bedroegen dit verslagjaar SRD 1.317.222,-. Per eind december waren er totaal 368 uitkeringsgenieters. Ter vergelijking van de groei verwijzen we naar Grafiek 2, waarin het verloop van de uitkeringen per maand over een periode van 3 (drie) jaar is opgenomen.

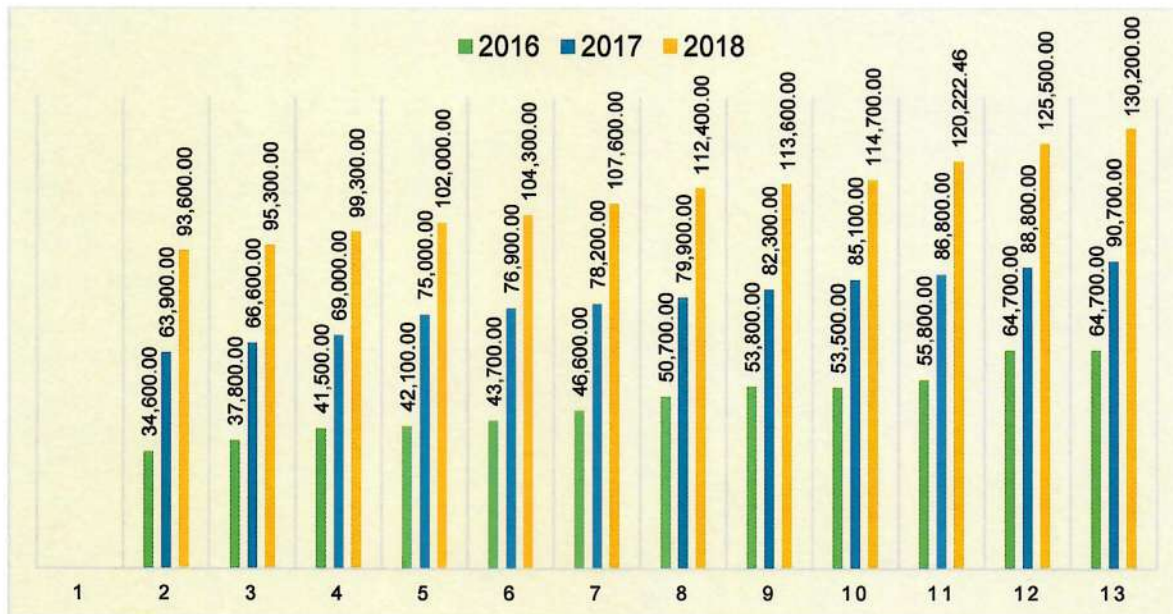
2.4 Inkoopregeling

De toepassing van artikel 22 gold tot en met december 2015.

Bij evaluatie bleek dat een significant aantal werknemers en zelfstandigen, die van deze regeling gebruik konden maken, wel aangemeld waren in de Deelnemersadministratie van het APF - echter door onbekendheid met deze tijdelijke voorziening - maandelijks de premie afdroegen.

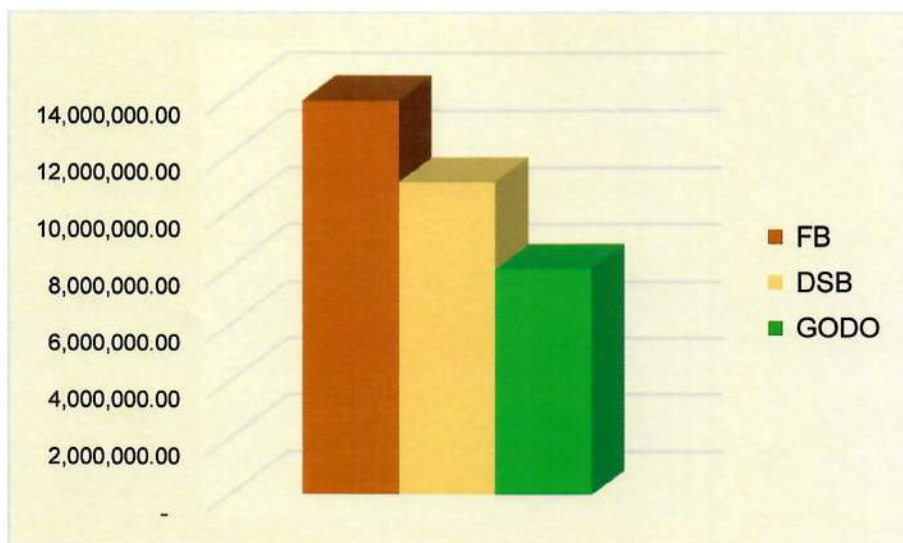
Het APF heeft daarom - voor elk een in deze groep die reeds was aangemeld voor 9 december 2015 - het besluit genomen hen tot en met december 2019 de gelegenheid te geven van de regeling gebruik te maken en de premie aan te zuiveren o.b.v. artikel 22. In dit verslagjaar heeft het APF een traject ingezet om al deze ruim 1200 werknemers en zelfstandigen te bellen om alsnog gebruik te maken van deze tijdelijke voorziening.

Grafiek 2: Verloop uitkeringen naar maand periode 2016 - 2018

De belegde middelen over 2018 naar Bank zijn als volgt:

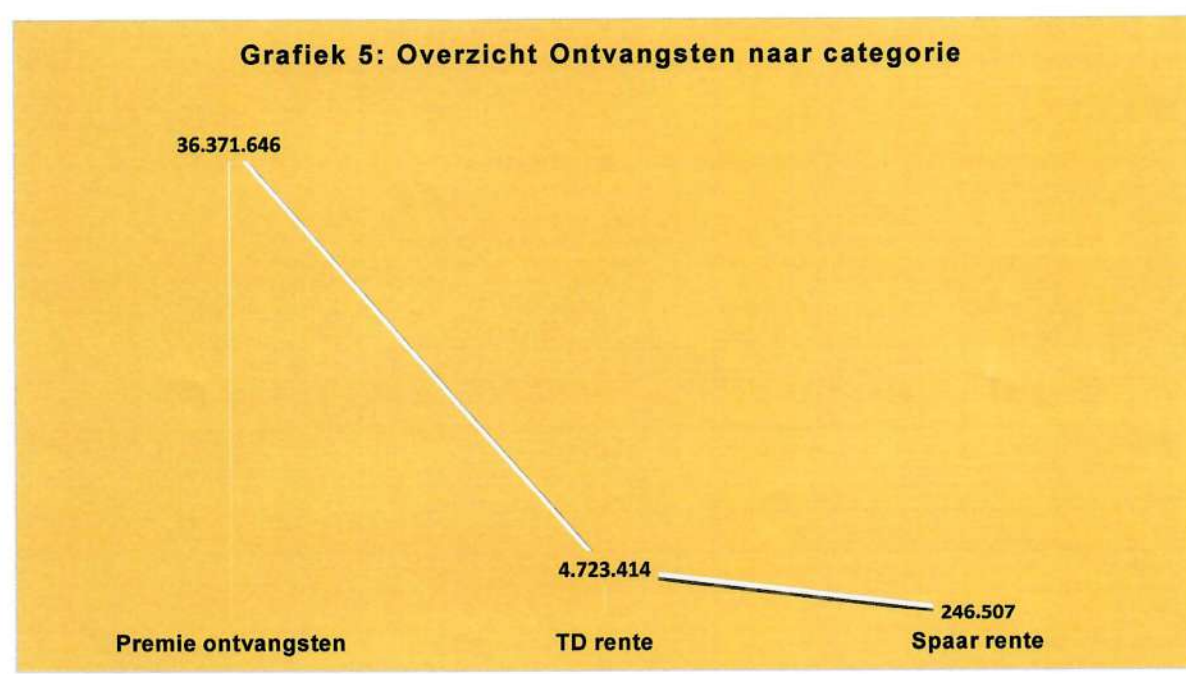
Grafiek 3: Termijndeposito's naar Bank

De verhouding van de belegde middelen over 2018 naar Termijndeposito's en Onroerend goed is in Grafiek 4 "Verhouding tussen Termijndeposito en Onroerend goed" weergegeven.

In onderstaande grafiek het overzicht van de totale ontvangsten in het verslagjaar.

Tabel 2: Overzicht van het aantal toegetreden inkopers in 2018 (Artikel 22)

Geslacht	Bedrag – 3.600	Bedrag – 7.200	Bedrag – 9.000	Totaal
Man	10	0	1	45.000
Vrouw	26	1	1	109.800
Totaal	129.600	7.200	18.000	154.800

In verhoudingen uitgedrukt van man tot vrouw is dat 29:71.

Over het jaar is aan 201 mannen uitgekeerd en 167 vrouwen; 1 vrouw vanwege partnerpensioen. Dit verhoudt zich als 55:45.

3 van de uitkeringsgenieters zijn per 31 december 2018 reeds overleden.

Tabel 3: Overzicht van het totaal aantal toegetreden inkopers 2014 – 2018

Geslacht	Bedrag – 3.600	Bedrag – 7.200	Bedrag – 9.000	Totaal
Man	178	12	57	1.240.200
Vrouw	153	5	72	1.234.800
Totaal	331	17	129	2.475.000

Het betreft 247 mannen en 230 vrouwen.

2.5 Vooruitblik

De groei van het aantal deelnemers heeft zich voortgezet. De dalende waarde van de SRD t.o.v. de USD en de Euro heeft tot zo ver voor het APF geen invloed op de hoogte van de uitkeringen aangezien deze bij Wet zijn vastgesteld. Wel kunnen loonsverhogingen in de komende jaren de hoogte van de uitkeringen, met name de groep van nieuw toe te voegen uitkeringsgerechtigden beïnvloeden.

Tevens krijgt het APF te maken met andere gevolgen hiervan waaronder de steeds luider wordende roep van deelnemers om de minimumuitkering en de bijdragegrondslagen te verruimen. Anderzijds zijn de operationele kosten aan het stijgen, waardoor de druk op het wettelijk vastgesteld budget van het APF zwaarder weegt.

Bij de start van het opmaken van dit jaarverslag bedroeg de CBvS koers SRD 14,29 voor de USD en SRD 17,40 voor de Euro. Op de vrije markt waren er koersen van tussen de SRD 17,50 en SRD 20,- per USD/Euro.

Bij de oplevering van dit jaarverslag echter blijkt dat de CBvS koers SRD 21,49 is voor de USD en SRD 23,84 per Euro. De vrije marktkoersen liggen gemiddeld SRD 2,50 hoger dan die van de CBvS.

Het APF buigt zich over beleid gericht op korte, middellange en lange termijn gevolgen van deze effecten op het Fonds. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie zal zij haar beleid binnen de kaders van wet- en regelgeving bijstellen ter continuering van het Fonds, nog lang na de crises. De verwachting is dat de crises en de gevolgen daarvan voor de omgeving waar binnen het APF opereert minstens tot aan 2025 zullen aanhouden.

RAPPORT
INZAKE DE JAARREKENING 2018
VAN HET ALGEMEEN PENSIOENFONDS

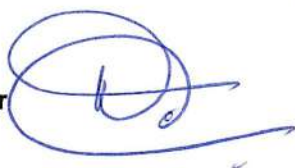
3. JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2018 (na resultaatbestemming)

	Noot	31-12-2018		31-12-2017	
		SRD	SRD	SRD	SRD
ACTIVA					
Vaste activa					
Beleggingen	(1)	37.838.750		38.474.941	
Materiële vaste activa	(2)	2.899.902		2.853.349	
			40.738.652		41.328.290
Viottende activa					
Vorderingen	(3)	12.832.063		1.451.671	
Liquide middelen	(4)	32.031.490		6.069.436	
			44.863.553		7.521.107
			85.602.205		48.849.397
PASSIVA					
Eigen vermogen					
Reservefonds Algemeen Pensioenregeling	(5)	11.069.553		6.452.809	
Fonds toekomstige verplichtingen		73.937.223		41.954.693	
			85.006.776		48.407.502
Kortlopende schulden					
	(6)		595.429		441.895
			85.602.205		48.849.397

Bestuur:

Mw. A. Sewradj - Toewar
Voorzitter

Mw. Mr. M.M. Kramp
Bestuurslid

Dhr. B. Kromodimedjo BBA BSc.
Ondervoorzitter

Mw. Drs. S. Saridjan - Tjokro MPA
Bestuurslid

Dhr. Drs M.C. Adriaans
Bestuurslid

Directie
Mw. Drs. D. Bruma - Overman

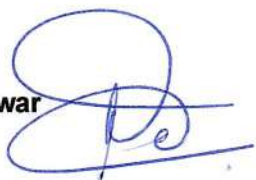

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	Noot	2018		2017	
		SRD	SRD	SRD	SRD
Baten					
Netto beleggingsopbrengsten	(7)	4.723.414		2.678.016	
Opbrengsten uit pensioenpremie	(8)	332.355		52.042	
Inkopers (IAP)	(9)	4.041.294		3.527.914	
Totale baten			9.097.063		6.257.972
Lasten					
Pensioenuitkeringen (AP)	(10)	1.317.222		943.300	
Exploitatiekosten	(11)	3.200.118		1.997.903	
Afschrijvingskosten	(12)	229.983		166.598	
			4.747.323		3.107.801
			4.349.740		3.150.171
Overige baten	(13)	274.205		49.262	
Overige lasten	(14)	-7.201		-5.889	
			267.004		43.373
Batig saldo			4.616.744		3.193.544

Bestuur:

Mw. A. Sewradj - Toewar
Voorzitter

Mw. Mr. M.M. Kramp
Bestuurslid

Dhr. B. Kromodimedjo BBA BSc.
Ondervoorzitter

Mw. Drs. S. Saridjan - Tjokro MPA
Bestuurslid

Dhr. Drs M.C. Adriaans
Bestuurslid

Directie
Mw. Drs. D. Bruma - Overman

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	2018		2017	
	SRD	SRD	SRD	SRD
Kasstroom uit pensioen/uitvoeringsactiviteiten				
Bijdrage van werkgever en werknemer (A.P.P.)	31.982.530		24.643.357	
Opbrengsten uit pensioenpremies inkopers (I.A.P.)	332.355		52.042	
Pensioenuitkeringen (A.P.)	-1.317.222		-943.300	
Assuriakosten (S.O.R.)	-		-11.451	
Huisvestingskosten	-215.819		-222.987	
Algemene beheerskosten	-1.797.448		-1.072.314	
Personeelskosten	-1.186.851		-691.151	
Overige	-229.983		-166.598	
		27.567.562		21.587.598
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Netto beleggingsopbrengsten	4.723.414		2.678.016	
Opbrengsten uit exploitatie (art. 17)	4.041.294		3.527.914	
Beleggingen onroerende goederen	-5.033.750		-29.874.941	
Termijndeposito's	5.669.941		-	
Overige baten en lasten	267.004		43.373	
		9.667.903		-23.625.638
		37.235.465		-2.038.040
Mutaties in werkkapitaal				
Toe-/Afname vorderingen	-11.380.392		-1.041.723	
Toe-/Afname schulden	153.534		324.860	
		-11.226.858		-716.863
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Materiële vaste activa		-276.536		-2.686.296
Overige aanpassingen				
Afschrijvingskosten		229.983		166.598
Netto kasstroom		25.962.054		-5.274.601
Liquide middelen begin boekjaar		6.069.436		11.344.037
Liquide middelen eind boekjaar		32.031.490		6.069.436

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Grondslagen voor de balanswaardering

Algemeen

Bij de opstelling van de jaarrekening 2018 zijn algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in acht genomen

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaand jaar.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in Surinaamse dollars (SRD); dit is zowel de functionele als de presentatie valuta van het Algemeen Pensioenfonds.

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende het jaar zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de geldende wisselkoers per balansdatum zoals genoteerd door de Centrale Bank van Suriname.

De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening.

De gehanteerde koersen per 31 december zijn als volgt:

	2018	2017
	SRD	SRD
USD 1 =	7.52	7.52
Euro 1 =	8.43	8.52

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa geschiedt tegen de aanschafwaarde, verminderd met de hierop gebaseerde cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden lineair bepaald gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Over aanschaffingen in het boekjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. De geschatte levensduur van de inventaris is tussen de 3 - 5 jaar. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen:

Gebouwen en verbouwingen	: 5%
Inventarissen	: 20 - 33,33%
Transportmiddelen	: 20%

Beleggingen

De beleggingen betreffen beleggingen in termijndeposito's en zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De termijndeposito's bij de Finabank worden na expiratie, automatisch geprolongeerd en verhoogd met de expiratie rente.

Overige activa en passiva

Voor zover niet anders is aangegeven, worden de overige activa en passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Het resultaat is het verschil tussen enerzijds de pensioenbijdragen, de netto beleggingsopbrengsten, exploitatie opbrengsten (conform art. 17 in de WAP) en de overige baten en anderzijds de pensioenlasten en de pensioenuitvoeringskosten.

De baten en lasten worden toegekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

1. BELEGGINGEN

	31-12-2018	31-12-2017
	SRD	SRD
Termijndeposito Finabank	13.850.000	13.850.000
Termijndeposito Hakrinbank N.V.	-	10.253.941
Termijndeposito Surinaamsche Bank N.V.	11.000.000	6.871.000
Termijndeposito GODO Bank	7.955.000	7.500.000
	32.805.000	38.474.941
Terrein te Bomaweg	5.033.750	-
	37.838.750	38.474.941

Termijndeposito Finabank

Bij de Finabank is in 2018 belegd in termijndeposito's voor totaal SRD 9.000.000,-- met looptijden variërend tussen 1 (één) jaar en 3 (drie) jaren tegen een rentepercentage variërende tussen de 12,50% en 14,50%. De opbouw van de beleggingen per 31 december 2018 is als volgt:

Termijndeposito nummer	Startdatum	Einddatum	Beleggingswaarde in SRD	Rente %	Verdiende rente 2018
1003208	18-aug-15	18-aug-21	1.000.000	14,00%	140.000
1003228	9-sep-15	9-sep-21	100.000	15,00%	15.000
1003486	10-jan-15	10-jan-21	100.000	15,00%	15.000
1003487	11-feb-15	11-feb-21	100.000	15,00%	15.000
1003488	12-jan-15	12-jan-21	100.000	15,00%	15.000
1003489	1-jan-16	3-jan-22	100.000	15,00%	15.000
1003490	2-jan-16	2-jan-22	100.000	15,00%	15.000
1003589	8-mar-16	8-mar-22	100.000	15,00%	15.000
1003552	8-apr-16	8-apr-22	100.000	15,00%	15.000
1003553	6-mei-16	6-mei-22	100.000	15,00%	15.000
1003582	8-jun-16	8-jun-22	100.000	15,00%	15.000
1003624	8-jul-16	8-jul-22	100.000	15,00%	15.000
1003685	8-aug-16	8-aug-22	100.000	18,00%	18.000
1003738	5-sep-16	8-sep-22	100.000	18,00%	18.000
1003776	7-okt-16	7-okt-22	100.000	18,00%	18.000
1003826	8-nov-16	8-nov-22	100.000	18,00%	18.000
1003879	8-dec-16	8-dec-22	100.000	18,00%	18.000
1004001	9-jan-17	9-jan-23	100.000	18,00%	18.000
1004081	10-feb-17	10-feb-23	100.000	18,00%	18.000
1004082	10-mar-17	10-mar-23	100.000	18,00%	18.000
1004198	10-apr-17	10-apr-23	100.000	15,00%	15.000
1004199	10-mei-17	10-mei-23	100.000	15,00%	15.000
1004200	12-jun-17	11-jun-23	250.000	14,00%	35.000
1004340	10-jul-17	10-jul-20	250.000	15,50%	38.750
1004341	10-aug-17	10-aug-20	250.000	15,50%	38.750
1004342	11-sep-17	11-sep-20	250.000	15,50%	38.750
1004343	10-okt-17	10-okt-20	250.000	15,50%	38.750
1004402	10-nov-17	10-nov-20	250.000	14,50%	36.250
1004442	11-dec-17	10-dec-20	250.000	14,50%	36.250
Transporteren			4.850.000		741.500

Termijndeposito nummer	Startdatum	Einddatum	Beleggingswaarde in SRD	Rente %	Verdiende rente 2018
Getransporteerd			4.850.000		741.500
1004536	10-jan-18	11-jan-21	250.000	14,50%	35.356
1004537	12-feb-18	15-feb-21	250.000	14,50%	32.079
1004607	12-mar-18	12-mar-21	250.000	14,50%	29.298
1004642	10-apr-18	12-apr-21	250.000	14,25%	25.962
1004682	14-mei-18	14-mei-21	250.000	14,25%	22.644
1004755	15-jun-18	15-jun-21	250.000	14,25%	19.521
1004745	28-jun-18	28-jun-19	6.000.000	14,00%	430.356
1004762	10-jul-18	12-jul-21	250.000	14,25%	17.080
1004827	10-aug-18	10-aug-21	250.000	14,25%	14.055
1004886	10-sep-18	10-nov-21	250.000	13,00%	10.062
1004936	10-okt-18	11-okt-21	250.000	12,50%	7.021
1004971	12-nov-18	12-nov-21	250.000	12,50%	4.281
1005026	11-dec-18	11-dec-21	250.000	12,50%	1.798
			9.000.000		649.513
			13.850.000		1.391.013

Termijndeposito Hakrinbank N.V.

In het jaar 2018 is niet herbelegd in termijndeposito's bij de Hakrinbank N.V. Het totaal aan vervallen termijndeposito's per 31 december 2018 voor het bedrag van SRD 10.253.941,-- is onder de post vorderingen opgenomen. De herbelegging in termijndeposito's heeft in het jaar 2019 plaatsgevonden.

Termijndeposito De Surinaamsche Bank N.V.

In het jaar 2018 is er belegd in termijndeposito's voor totaal SRD 10.500.000,-- bij De Surinaamsche Bank N.V. met looptijden van 1 (één) jaar en 3 (drie) jaren tegen rente percentages variërende tussen de 10,75% en 13,84%. De samenstelling van de beleggingen per 31 december 2018 is als volgt:

Termijndeposito nummer	Startdatum	Einddatum	Beleggingswaarde in SRD	Rente %	Verdiende rente 2018
3238091	21-nov-17	21-nov-20	250.000	13,90%	34.750
3256545	22-dec-17	22-dec-20	250.000	13,84%	34.600
			500.000		69.350
3280985	22-jan-18	22-jan-21	250.000	13,84%	32.609
3298566	22-feb-18	22-feb-21	250.000	13,84%	29.671
3319040	22-mar-18	22-mar-21	250.000	13,84%	27.016
3336409	22-apr-18	23-apr-21	250.000	13,62%	23.602
3354938	22-mei-18	24-mei-21	250.000	13,62%	20.896
3372537	22-jun-18	22-jun-21	250.000	13,62%	18.005
3515877	23-jul-18	23-jul-21	250.000	13,62%	15.113
3530183	23-aug-18	23-aug-21	250.000	12,06%	10.821
3546055	24-sep-18	24-sep-21	250.000	12,06%	8.178
3558185	22-okt-18	22-okt-21	250.000	12,06%	5.865
3574938	22-nov-18	22-nov-21	250.000	12,06%	3.304
3584852	5-dec-18	5-dec-19	7.500.000	10,75%	59.640
3589420	20-dec-18	20-dec-21	250.000	12,06%	991
			10.500.000		255.711
			11.000.000		325.061

Termijndeposito GODO Bank

In het jaar 2018 is belegd in een termijndeposito ad. SRD 3.955.000,-- met een looptijd van 1 (één) jaar. Het rentepercentage bedraagt 12,50%.

De samenstelling van de beleggingen per 31 december 2018 is als volgt:

Termijndeposito nummer	Startdatum	Einddatum	Beleggingswaarde in SRD	Rente %	Verdiende rente 2018
2018005	21-nov-17	21-nov-19	4.000.000	13,50%	540.000
2018145	13-jul-18	13-jul-19	3.955.000	12,50%	232.993
			<u>7.955.000</u>		<u>772.993</u>

Terrein te Bomaweg

In de maand april 2018 werd te Bomaweg een erfpachtterrein groot 9.64 ha. vervallende op 10 mei 2023 gekocht. Dit terrein zal na verkaveling aan derden worden verkocht.

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloopoverzicht van de materiële vaste activa ziet er als volgt uit:

	Terreinen	Gebouwen	Verbouwingen	Inventaris	Geauto- matiseerd systeem	Transport- middelen	Totaal
	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD	SRD
Per 01 januari 2018							
Aanschafwaarde	563.539	1.682.948	143.807	425.693	185.818	63.705	3.065.510
Cumulatieve afschrijvingen	-	-84.147	-7.190	-101.713	-	-19.111	-212.161
Boekwaarde	563.539	1.598.801	136.617	323.980	185.818	44.594	2.853.349
Mutaties 2018							
Investerings	-	-	29.487	247.049	-	-	276.536
Afschrijvingen	-	-84.147	-7.989	-125.106	-	-12.741	-229.983
	-	-84.147	21.498	121.943	-	-12.741	46.553
Per 31 december 2018							
Aanschafwaarde	563.539	1.682.948	173.294	672.742	185.818	63.705	3.342.046
Cumulatieve afschrijvingen	-	-168.294	-15.179	-226.819	-	-31.852	-442.144
Boekwaarde	563.539	1.514.654	158.115	445.923	185.818	31.853	2.899.902

3. VORDERINGEN

Beschikbare termijndeposito bij de Hakrinbank N.V.
Overlopende rente termijndeposito's
Transitorische activa

31-12-2018	31-12-2017
SRD	SRD
10.253.941	-
2.494.556	1.448.218
83.566	3.453
12.832.063	1.451.671

Overlopende rente termijndeposito's
Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

Rente Finabank termijndeposito
Rente Hakrinbank termijndeposito
Rente DSB termijndeposito
Rente Godo termijndeposito

31-12-2018	31-12-2017
SRD	SRD
2.305.808	952.029
30.136	144.354
72.220	25.657
86.392	326.178
2.494.556	1.448.218

Transitorische activa
De specificatie is als volgt:

Vooruitbetaalde bedragen
Overige

31-12-2018	31-12-2017
SRD	SRD
75.956	3.453
7.610	-
83.566	3.453

4. LIQUIDE MIDDELEN

Een specificatie van de liquide middelen is als volgt:

Algemene rekening 18.54.850
Spaarrekening 18.93.916
Exploitatiekosten 18.93.932
Uitkeringsrekening 18.93.890
Business accountrekening 18.93.908
Euro spaarrekening 19.45.872
Euro girorekening 19.45.864
US\$-Girorekening 20.79.754
Totaal rekeningen Finabank
De Surinaamsche Bank 27.48.223
De Surinaamsche Bank 35.38.214
GODO Spaar 13.66.988
Hakrinbank N.V. (APF) 26.118.1262
Hakrinbank N.V. reservefonds SP 26.121.3482
Kleine Kas (APF)
Kas Pensioenraad

31-12-2018	31-12-2017
SRD	SRD
10.067.145	3.569.265
1.798.052	550.730
213.717	451.227
10.404.586	333.169
4.250.141	250.201
50.018	8.805
26.060	1.233
120.162	-
26.929.881	5.164.630
401.124	346.638
2.402.076	-
780.258	-
1.151.710	382.373
362.761	173.216
3.052	1.570
628	1.009
32.31.490	6.069.436

5. EIGEN VERMOGEN

Reservefonds Algemeen Pensioenregeling

	2018	2017
	SRD	SRD
Saldo per 01 januari	6.452.809	3.259.265
Resultaat boekjaar	4.616.744	3.193.544
Saldo per 31 december	11.069.553	6.452.809

Fonds toekomstige verplichtingen

	31-12-2018	31-12-2017
	SRD	SRD
Actieve deelnemers (D.A.P)	73.903.752	41.700.112
Inkopers (I.A.P)	33.471	254.581
	73.937.223	41.954.693

Inkopers

	31-12-2018	31-12-2017
	SRD	SRD
Verplichtingen 56-jarige inkopers (I.A.P)	-	192.600
Verplichtingen 57-jarige inkopers (I.A.P)	-	61.981
Verplichtingen 59-jarige inkopers (I.A.P)	33.471	-
	33.471	254.581

6. KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2018	31-12-2017
	SRD	SRD
Diensten van derden	323.279	198.142
Nog uit te keren pensioen	-	90.700
Nog af te dragen Basiszorg verzekering premie	7.784	32.879
Sociale lasten	72.330	26.094
Marketingkosten	10.540	18.916
Nog af te dragen loonbelasting en AOV	53.570	17.478
Telefoon en Internet	4.449	16.044
Honorarium (PR)	16.654	11.697
Honorarium (Bestuur)	-	7.204
Huren	-	8.172
Actuariskosten	94.739	-
Electra & Water	1.954	1.867
Inhoudingen t.b.v. derden	2.885	5.203
Overige	7.245	7.499
	595.429	441.895

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

BATEN

7. NETTO BELEGGINGSOPBRENGSTEN

	2018	2017
	SRD	SRD
Termijndeposito Finabank	2.121.587	1.039.105
Termijndeposito Hakrinbank	783.131	795.320
Termijndeposito DSB	856.251	517.413
Termijndeposito GODO	962.445	326.178
	4.723.414	2.678.016

8. OPBRENGSTEN UIT PENSIOENPREMIES INKOPERS

	2018	2017
	SRD	SRD
Backservice inkopers (IAP) 56 jaar	209.741	-
Backservice inkopers (IAP) 57 jaar	80.511	-
Backservice inkopers (IAP) 58 jaar	42.103	10.934
Backservice inkopers (IAP) 59 jaar	-	4.080
Backservice inkopers (IAP) 60 jaar	-	16.971
Ontvangen premies inkopers met recht op uitkering (AP)	-	20.057
	332.355	52.042

9. OPBRENGSTEN UIT EXPLOITATIE (ART. 17)

Volgens WAP 2014 artikel 17 lid 1 dient jaarlijks een half procent van de som van alle bijdrage grondslagen besteed te worden voor het beheer en exploitatie van de uitvoering van het bepaalde bij of krachtens deze wet. Voor 2018 bedraagt de premie 4,50% van de bijdrage grondslagen.

Deze is gelijk aan 1/9 deel van de ontvangen premies (A.P.P.). De A.P.P. in 2018 bedraagt totaal SRD 36.371.646,--. De bijdrage voor het beheer en de exploitatie van de uitvoering bedraagt in totaal SRD 4.041.294,--

LASTEN

10. PENSIOENUITKERINGEN

Een specificatie van de uitkeringen is als volgt:

	2018	2017
	SRD	SRD
Ouderdomspensioen (A.P.)	1.313.622	939.700
Partnerpensioen (P.P.)	3.600	3.600
	1.317.222	943.300

11. EXPLOITATIEKOSTEN

	2018	2017
	SRD	SRD
Personeelskosten	1.186.851	702.602
Huisvestingskosten	215.819	222.987
Algemene- en beheerskosten	1.797.448	1.072.314
	3.200.118	1.997.903

PERSONEELSKOSTEN

	A.P.F.	P.R.	2018	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Bruto salaris	676.177	39.796	715.973	449.505
Diverse toelage	300.956	41.602	342.558	151.548
Overwerk	25.329	117	25.446	19.341
Pensioen premie en medischeverzekering	101.962	912	102.874	70.757
SOR	-	-	-	11.451
	1.104.424	82.427	1.186.851	702.602

HUISVESTINGSKOSTEN

	A.P.F.	P.R.	2018	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Huur perceel	13.212	-	13.212	68.897
Huur gebouwen	-	23.047	23.047	-
Telefoon/ Internet	73.242	7.564	80.806	78.890
Overige	94.526	-	94.526	45.417
Verzekeringskosten gebouw	4.228	-	4.228	29.783
	185.208	30.611	215.819	222.987

ALGEMENE- EN BEHEERSKOSTEN

	A.P.F.	P.R.	2018	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Kantoorbenodigdheden	64.956	10.804	75.760	48.327
Honorarium Bestuur APF	155.170	-	155.170	102.597
Honorarium Pensioen Raad	-	83.366	83.366	79.620
Professional fees	396.059	-	396.059	73.440
Consultancy fees	82.271	-	82.271	76.273
Advertentie kosten	364.003	699	364.702	238.573
Vergaderkosten	9.623	14.915	24.538	10.556
Automatisering	304.810	11.370	316.180	173.865
Trainingen	17.178	-	17.178	53.711
Representatiekosten	36.017	13.969	49.986	33.497
Verzekeringskosten	3.052	2.675	5.727	3.515
Reis- en verblijfskosten	30.698	-	30.698	11.793
Kerst- en oudejaarsviering	8.660	84.698	93.358	8.197
Brandstofkosten	8.447	250	8.697	7.488
Overige transportkosten	4.495	-	4.495	4.106
Marketingkosten	13.397	-	13.397	67.935
Drukwerkkosten	2.983	-	2.983	14.205
Overige	66.286	6.597	72.883	64.616
	1.568.105	229.343	1.797.448	1.072.314

12. AFSCHRIJVINGSKOSTEN

	A.P.F.	P.R.	2018	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Gebouwen	84.147	-	84.147	84.147
Verbouwingen	7.989	-	7.989	7.190
Inventarissen	115.687	9.419	125.106	62.520
Transportmiddelen	12.741	-	12.741	12.741
	220.564	9.419	229.983	166.598

13. OVERIGE BATEN

	2018	2017
	SRD	SRD
Baten en lasten voorgaande jaren	21.603	-
Interest	246.507	48.098
Koersverschillen	734	1.164
Overige baten	5.361	
	274.205	49.262

14. OVERIGE LASTEN

	2018	2017
	SRD	SRD
Resultaat voorgaande jaren	-	5.113
Bankkosten	3.041	
Koersverschillen	4.155	
Overige lasten	5	776
	7.201	5.889

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van het Algemeen Pensioenfonds

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van het Algemeen Pensioenfonds te Paramaribo gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Algemeen Pensioenfonds per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst- en verliesrekening en het kasstroomoverzicht over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van het Algemeen Pensioenfonds zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het

opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het fonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het fonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het fonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de NV COS, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het fonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het fonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn,

moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het fonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Paramaribo, 22 december 2021

Crowe Burgos Accountants N.V.

drs. Romeo K. Burgos RA CA
Managing Partner

Cordialaan 9 | Uitvugt | Paramaribo

T: (+597) 531252 - 531352 - 531452

E: info@pensioen.sr

W: www.pensioen.sr

DSB SRD 35.38.214 Finabank SRD 1000.016.051